

Szerkesztőség
Via S. Andrea Troyer ház.

Amministrazione
Tipografia P. BATTARA

Előfizetési ár — Associazione:
Egy évre Per 1 anno 6.— frt
Félévre 3 mesi 3.—
Negyedévre 3 1.50
2 hóra 2 1.—
Külföldre 1 évre Per l'estero 8.—

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyilvántartások:

Főlvétnék árszabály szerinti a kiadó hivatalban, Battara P. könyvnyomdája

Továbbá és kizárólag:

Goldberger A. V. hirdetési irodájában Budapest, Váci-utca, Oppeliek B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si assumono nell'ufficio di spedizione in Fiume Tipografia Battara.

1890 április 6

Megjelenik minden vasárnap

6 aprile 1890

Az „Adria“ magyar tengeri hajózási részvénytársaság 1889. évi üzleti eredménye.

Mint csaknem minden hazai intézmény, úgy az „Adria“ magyar tengeri hajózási részvénytársulatnak is sok nehézséggel kellett megküzdenie megalapításának első éveiben. A kezdet nehézségeinek legyőzése után a társulat azonban még később is folyton újabb és újabb akadályok által zavartatott fejlődésben, de kitartás és ügybuzgósággal sikerült ez akadályokat is legyőzni, sőt bebizonyítani azt, hogy a társulat ma jelenlegi kedvezőtlen hajózási viszonyokkal szemben évről-évre kedvezőbb eredményeket képes felmutatni, a mi határozottan életrevalóságáról ad bizonyosságot.

Igazgatóságának múlt hó végén kiadott mérlege — mely ugyancsak a múlt hó 30-án megtartott közgyűlés elé is lett terjesztve — kimutatja, hogy az 1889-ik év üzleti forgalma 187.191 frt 63 kr. tiszta nyereséget eredményezett, mely nyereség az 1888-ik évi 115.998 frt. 31 kr. tiszta nyereséggel szemben 71.193 frt. 32 kr. többletet tüntet fel. Hogy a múlt évi gyenge termés folytán beállott kiviteli csökkenés dacára ily eredmény elérték, kiválólag annak köszönhető, hogy a hajókrendesen — de csakis a nyugat-európai kikötőkből — jobb vissz-

rakományra tettek szert, hogy a közbeeső kikötői forgalom növekedett s végül, hogy az elmúlt évben a hajóbérletekért (charter) nem szenvedtek veszteséget, mint a megelőzőben. A brazilai forgalomnak jelentékeny hátrányára szolgált az elmúlt év nagy részében Braziliában rendkívüli hevességgel uralkodott sárgaláz. A kormányval fennálló szerződésben a társaságra rótt kötelezettségeknek mindenben pontosan megfeleltek s a kereskedelemügyi miniszter kívánására, valamint a hazai forgalom emelésére irányuló feladat tudatában ez időszereint behatóan foglalkozik az igazgatóság egy rendszeres magyarságnak-olasz és magyar-szicíliai-maltai kikötői forgalom létesítésének tanulmányozásával. A múlt év összforgalma 270.489 tonna s 21.161 köbméterre rug az 1888. év 273.081 tonna s 16.248 köbmétert tevő összforgalma ellenében, így a lefolyt üzleti év 2592 tonna csökkenést 4913 kbm. többletet mutat fel. Az összforgalomból 65.52% tonna s 97.86 százalék köbméter esik a kivitelre, 4.81% tonna s 2.14% köbméter a behozatalra és 29.67% tonna a közbeeső kikötői forgalomra. A társaság saját hajói az 1888. évi 346.111 tengeri mértfölddel szemben a lefolyt évben 352.146 teng. mértföldet futottak be: összesen 286 járatral 951,360 teng. mért-

földet tettek meg, mely forgalomban a saját 10 gőzös 90 járatral szerepel, a többi járatokat pedig bérelt (charterozott) és szerződéses gőzösekkel eszközöltették. Jelentékenyebb tengeri baleset a hajórajt csak két ízben érte és pedig az „Adria“ nevű gőzös csavartengelye még az év kezdetén Carthagena kikötő közelében eltört és a „Br. Kemény“ nevű gőzös múlt évi december 22-dikén Vliesingen kikötő közelében egy „Germania“ nevű hamburgi gőzössel ütközött össze, mely alkalommal a „Br. Kemény“ gőzösként ugyan csak kisebb sérüléseket szenvedett, az említett „Germania“ ellenben teljesen tönkre ment. Az „Adria“ nevű gőzösként gépének hármasszerejűvé történt átalakítása minden irányban ép oly kielégítő, mint a „Szapáry“ nevű gőzösként most már két év óta bebizonyuló siker. Az ilyképen átalakított hajók forgalmi adataiból kétségkívül kitűnik, hogy tetemes közönműveltség megtakarítása mellett a hajók rakképessége is fokozódik. A magy. kir. kereskedelemügyi miniszter által jóváhagyott mérlegben kimutatott 187.191 frt. 63 kr. tiszta nyereség hovatartozása tekintetében a következő javakkal járult az igazgatóság a múlt hó 30-án megtartott közgyűlés elé. A tiszta nyereség 5%-a 9310 frt. 85 kr. a tartalékához csatoltas-

sék. A részvénytőke 5% kamatoztatására 62,500 frt fordítandó. Az ez összegek levonása után még fennmaradó 114,406 frt 10 kbról az igazgatóság 11,440 frt 60 krt tevő 10%-nyi jutalékban részesüljön; az ez után még fennmaradó 102,965 frt 49 kbról 37,500 frt mint felülszalék a részvényeseknek fizetendő ki, úgy, hogy a fenti 62,500 frt hozzászámításával összesen 100,000 frt fordítatnék az 1889 évi szelvény beváltására, a mi a részvénytőke 8%-os kamatoztatásának felel meg. A kereskedelemügyi miniszter e javaslatot jóváhagyta. A fenti összegek levonása után még fennmaradó összegből 46,531 frt 78 kr a tartalék alapnak 100,000 frt-ra leendő felemelésre fordítassék. Továbbá az igazgatóság ajánlotta, hogy az elért mérlegi eredményre való tekintettel a hivatalnokai kar iránt való elismerés kifejezésül a jelenleg 5250 frtot tevő nyugdíjalap az alapszabályokban előírt, a tiszta nyereségből való 1%-nyi részesedés helyett 4750 frtnak hozzáadása által 10,000 frtra emeltessek fel. Mindezek után még 14,183 frt 70 kr. állana rendelkezésre, mely összeget a múlt évi tiszta nyereségből új számlára áthozott 974 frt 68 krral együtt, összesen tehát 15,158 frt 38 krmű összegben új számlára átvinni javasoltatott.

A „Fiume“ tárczája

Látogatásom Mantegazzánál

1890. febr. 7.

I.

Mantegazza reformeszméi. — A nagy olasz író nálunk. — Mantegazza munkái. — A szerelem élettana. — Flórenci hatások. — Mantegazza házánál.

Ez a név — Mantegazza neve, vet ma fényt a szép Flórencere, Flórencéből Olaszországra, és sugarai szétáradnak innét az egész világra. — A főnkölt szellemek Itáliában megértik a nagy olasz író eszméit, melyek jótékony melegének első fuvallatát már megérzi az európai társadalom. A nagy reformeszmék hihetetlen gyorsasággal terjednek és hódítanak az egész világon. — A „Mantegazza-kultusz“ nak meg van törve az útja: Északamerikától Oroszorszáig köztiszteltetés és csodálat tárgya e név, mely oly váratlanul vetette meg a közmorálnak mélyreható reformalapját.

Azonban a nagy lelkesedés nyomában, melyet Mantegazza eszméi keltettek, sietett megjelenni a visszahatás. Megdőbentek a vaskalapos iskolásztikusok, kik régi elavult tanok alapján

hitték fönntartani, sőt kifejleszteni a közmorált.

Mantegazza mélyen és bátran nyult belé az emberi társadalmat romboló sebekbe. És ha a sok rut és ijesztő ocsmányságokat nem takarná el némileg a nagy olasz író ragyogó géniusza, tán anynyira megdőbenné a társadalom, vagy megrémülve fordulna el tőle a nélkül, hogy valaha megismerné azok valódiságát és igazságát.

Mantegazza tanai kétségkívül előhírnökei egy rég szomjazott nagy társadalmi reformnak. Következményük lesz az eszmék harca. A harc még nem tört ki egészen, de mégis csak az lesz a vége: a konzervatívok és a haladók erős harca a közmorál akszioniómának és tévedéseinek nagy küzdőterén.

Magyarországon még kevésbé törtek maguknak utat Mantegazza nagy reformeszméi. Be fog következni, és hatásuk el nem marad. — Neve ismertebb és tiszteltebb lesz nálunk, mint sok más külföldi íróé, kiket a hatásvadászat művésze emelt az olvasó közönség szemében a meg nem érdemel magaslatra. Sue, Paul de Kock és sok mások neveit megismerte a még jó részben romlatlan magyar közönség; és megismerte a közmorál rovására. A mit ezek és mások rontottak, ki fogja gyógyítani Man-

tegazza, s eszméinek tisztasága és igazsága mély gyökeret fog verni a nemesen gondolkodók lelkében.

Régi vágyam, régi eszmém volt, hogy Mantegazza könyvei a magyar olvasó közönségnek közkincsévé váljanak. És mialatt e közhasznú eszme megvalósulásán gondolkodtam, művei tanulmányozásába elmélyedtem, a külföldön egymásután jelentek meg a nagy reformator munkái. Északamerika, Anglia, Franciaország, Svédország, Dánia, Oroszország, szóval az összes európai nemzetek kevés kivétellel többet tettek műveinek megismertetése körül, mint Magyarország. — Sőt a maroknyi horvát nemzet is már három, vagy talán több munkáját olvassa anyanyelvén. Nálunk „A munka öröme és dicsősége“ című műve ismeretes némileg; dr. Kerékgyártó Elek mutatta be azt a nagy író műve nyomán a hazai közönségnek.

Mantegazza könyvei egészen új világot tárnak föl az emberek előtt. Új gondolatokat, új igazságokat hoznak föl színre a tudásnak már-már kimerítettnek látszó mélységes forrásából. És mily ragyogó és vonzó alakban jelenik meg előttünk az ő új és csodás világával. Iránya fenséges, dazalyosság nélkül, a mit mond, megérti mindenki.

Nemcsak a tudósnak, a kiváltságosnak ir, hanem az embernek. És ebben rejlik az ő nagy ereje. Nem vonja körül se magát, se eszméit miszticizmussal, a maga valóságában mutatja az embernek az embert. A lelket, a gondolkodó ésszt fölbontja elemeire, majdnem atomjaira. A mit tudósok a bonckéssel a test anatómiája körül nagyot, bámulatosat élértek, mindazt fölfülmulta Mantegazza a gondolkodó ész, az örökké élő lélek anatómiájával.

Merész eszmék nagyító üvegén át belépílanthatunk az emberi szív legtitkosabb világába. Mantegazza nagy orvosi tudományának művésze, bölcsészete, emberismerete, s természetes raggogású észjárása, szinte játszva mutatja be a lélek belső világának kaleidoscopszerű képeit.

Az első szerelem pirkadása, a szerelem fegyverei, örültségei, áldásai, szóval a szerelem lényege a legváltozatosabb nyilatkozataival van letéve Mantegazza műveiben.

Művei közül a nagy költő legjobban szereti a „Fisiologia dell'amore“ (A szerelem élettana) című művét. Nem csoda! Huszonhárom éves korában írta. Minden során átvonul az ifjúkori gondolkodás költői bűbája, s a lerakott eszméket és

A mérleg maga így záródik december 31-ikén: *Tartozik:* Tullajdon hajók 2.133.851 frt 9 kr. hajó és gépátalakítási számla 1.675.91 frt 8 kr., pénztár-számla 15.026 frt 1 kr., bankoknál elhelyezett összegek 544.085 forint 45 kr. adószok 194.017 frt 57 kr. tengeri és vasuti szállítási díjak és költségek 115.737 frt. 68 kr., biztosítéki letétek 28.000 kr. összesen: 3.198.308 frt 88 frt. *Követel:* Részvénytőke 1.250.000 frt, elsőbbségek 816.500 frt, aranyértékű elsőbbségek agiója 224.927 frt, tartalék-alap 44.157 frt 36 kr., biztosítási tartalék-alap 239.509 frt 50 kr., nyugdíj-alap 5.250 frt értékcsökkenési tartalék-alap 331.908 frt 50 kr., hitelezők 27.145 frt 9 kr., elfogadványok és utalványok 11.355 frt 30 kr., átmeneti tételek 60.364 frt 50 kr., egyenleg mint nyereség 187.191 frt 63 kr., összesen 3.198.308 frt 88 kr.

Fontosabb dolgok a fumei kamará üléseiről.

A fumei ipar és kereskedelmi kamara múlt héten tartott közgyűlése Meyner E. előléte és a tagok nagy részének jelenlétében a következő emlitésre méltó tárgyakkal foglalkozott:

Enök felolvassa a keres. miniszternek 10486 számú leiratát, melyben tudatja, hogy a brassói keres. kamara egy mintagyűjtőmennyel ellátott tudósítóiroda létesítését határozta el, melynek feladata tartja és vámuigyekben a kereskedőknek és iparosoknak felvilágosításokat üzleti pontossággal és gyorsasággal megadni.

Felhívja a kamara figyelmét, hogy a hasznos intézmény létesítésének kérdéssel a maguk részéről is foglalkozniuk s esetleg annak a kamara keblében leendő szervezése iránt a kellő intézkedéseket megtegye.

A kamara elismeréssel veszi tudomásul a hasznos intézmény létesítését és ugyanolyannak a saját keblében leendő létesítésére nézve elhatározza, hogy tudatni fogja a miniszteriummal, miszerint a fumei kereskedelmi és ipar kamara már évek óta bír egy vasuti- és vámtarifa gyűjtőmennyel, mely az érdekelteknek rendelkezésre áll: de a kisebb ipar-

válatok által produkált áru minta-gyűjtését itt nem tartja szükségesnek. E helyzett ajánlatokból vett egy ipar mintát felállítást, mely hatálya volna az ipar izlés fejlesztesére; megjegyzi azonban, hogy ez utóbbinak létesítéséhez más anyagi feltételek szükségesek.

Ez után felolvastatik a kir. tengerészeti hatóságok a szabad kikötő megszüntetése alkalmával felállítandó vámvivatal helyének kitűzése tárgyában költött irata, melyben nevezett hatóság felkéri a kamarát, hogy a keres. miniszterium kívánságához képest közzéje véleményét arra nézve, vajjon a vámvivatali épületnek a VIII. sz. tá. és az I. sz. vasuti társ. közötti felállítását, vagy az eredeti terv fenntartását tartja-e észszerűnek, a mely szerint a vámvivatal az I. sz. vasuti raktházban lenne elhelyezendő. Mire nézve a kamara oda nyilatkozott, hogy a vámvivatalnak jelenleg a hitelbank által elbárlt helyiségben való felállítását véni legerősebben.

Ezek után báró Vranóczy úr alelnök felolvassa a közzéje tanulmány utra költött 5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-2394-2395-2396-2397-2398-2399-2400-2

rai gyorsvonattal indulnak Adelsbergbe, s onnét ebéd után 3 órakor a fél-óránúra fekvő „Gross Orók” barlanghoz.

A barlang, mely sajátságos alakú cseppköveivel valóban érdekes látványt nyújt, ez alkalommal 4000 gyertya fényvel lesz megvilágítva.

Központi villanyállomás városunkban. Hónapokkal ezelőtt a lécsi nemzetközi villanytársulat igazgatósága kérdést intézett városi hatóságunkhoz, hajlandó lenne-e beleegyezését adni, hogy a társulat Fiumében egy központi villanyállomást állíttasson fel, honnan úgy az egyes hatóságok, egy rak, mint magántulajdonosok is elláthatnák helyiségeiket villanyvilágítással.

A városi hatóság — úgy látszik — kedvező választ adott a felhívásra, mert kevés időre az után a társulat igazgatója, Déri mérnök városunkba érkezett. Déri igazgató Ciotta polgármesternél jelentkezett s előadta újból a társulat óhaját szóval is.

Ciotta polgármester — mint értesülünk — megígérte az igazgatónak, hogy minden lehető el fog követni, hogy az előnyös intézmény városunkban is létesíthessék.

Déri igazgató megelégedéssel távozott városunkból, annál is inkább, mert reménye van, hogy a kir. tengerészeti hatóság is állandó kliense lesz a társulatnak; s ez igen nagy előnyre válnék a nevezett társulatnak, mert a kikötők, molók, tárházak megvilágítása sok villanyfényt igényel.

Gyorsvonat Fiume-Budapest közt. Örömmel értesülünk, hogy f. évi június hó 1-étől, Budapest-Fiume közt a fiume-zágráb-dombóvár-budapesti vonalon gyorsvonatok lesznek élethe léptetve, mely vonatok haló kocsik s minden megfelelő kényelemmel lesznek ellátva. A menetrend még nincsen megállapítva, de azt hisszük, hogy úgy Budapestről, mint Fiuméből az indulás a reggeli órákban fog történni.

Az osztr. magyar Lloyd gőzhajózási társaság helybeli aligazgatósága közzé teszi, hogy f. évi április hó 1-től az osztrák magyar vonalokon teljesített járatoknál az eddig alkalmazott személy- és árú tarifák a következő változtatással lépnek élethe:

1.) A váltott személy jegyeknél ezentúl nem lesz befoglalva az ágyak

használatát után esedékes díj, hanem az külön lesz fizetendő.

2.) A gyorsjáratok kivételével a többi vonaloknál, úgy a személy-, mint az árú-tarifa lejjebb szállított, míg a gyorsjáratok vonalain személy és árú után 25%-kal több fizetendő.

3.) Úgy a gyors, mint a közönséges járatok vonalaira I. és II. oszt. menetérti jegyek válthatók, mely jegyek után a közönség 21% kedvezményben részesíttetik.

Amerikai szőlővesszők a Scoglietto kertben. A földmivelési bizottság megkeresése folytán a földmivelési ministerium 15 ezer darab különféle fajta amerikai szőlővesszőt ajándékozott a bizottságnak, mely azt a város birtokát képező Scoglietto kertben ültetve el oly célból, hogy a város területéhez tartozó tenyésztők a jövő évben kívánatra jutányos áron a szőlőfajok birtokába juthassanak.

Nagy körepeztes a zurkovo-i kőbányában. A „Gregersen és Társa” fiumei kikötő építési vállalat nagymérvű körepezteszt eszközöztetett a múlt vasárnap délutánján a zurkovo-i kőbányában. A tengerpart közelében fekvő óriási sziklatömb repeztesítéséhez 8500 kilogramm robbantó por használtatott, melynek felrobbantása villany folyom segítségével történt. A robbanás pillanatában tompa moraj s földrengéshez hasonló rázkódás jelezte a művelet végrehajtását s később azután nagy füst és porfelleg kíséretében láva kitéréshez hasonlóan hőmpolygott alá a kiálló kőszirt. E robbantás átlag 80.000 tonna anyagot szolgáltatót, melynek szétbördése körülbelül 4 hónapot fog igényelni.

A déliavasut tarifái. Mint értesülünk, a déliavasut-társaság igazgatósága a magyar zónatarifa és az osztrák krajzár tarifa által ösztönözve f. évi július elsejével szintén módosított tarifákat léptet élethe a saját vonalain.

Új uzsoráskodási módszer Dalmáciában. Págo szigetről írják a „Narodni List” zarái lapnak, hogy egy ottani hivatalnok neje igen különös feltételek mellett kölcsönt is pénzt az ottani szegény munkásosztálynak; ugyan is minden egyes forint után kamat fejében fizetett naponta egy tojást. Rége óta ízi már e fajtájú uzsoráskodást, a nélkül, hogy nyilvánosság elé került volna az. A napokban azonban summás

tojás-összegek behajtásáról volt szó, a mit a hitelőző — mitután másképen nem lehetett, — erőszakos uton akart végbevinni, a mi azonban nem sikerült és sok luza-vona után végre is bíróság elé került a dolog. Akkor derült ki, hogy mily óriási kamatokat fizetett magának az asszony. A szegény napszámos 37 frtot vett kölcsön s ezért naponta 37 tojást kellett volna fizetnie. Természetes, hogy lehetetlen dolog egy szegény napszámos embernek — bár mily jó tojás tyukjai volnának is, e quantumot naponta beszolgáltatni. E 37 frt után egy év alatt nem kevesebb, mint 13.505 tojást kellett volna fizetnie, vagyis pénzben — ha csak másfél krajzárjával is számítjuk, 202 frt. 57 krt.

Hogy mit határozott az bíróság, a nevezett lap nem említi.

Kivándorlás Chilibe. A genuai Gondrand-féle tengerészeti ügynökség a múlt hóban köriratot tett közzé, melyben felhívja az olaszországi munkások figyelmét a chilu kormány által a kivándorló mestermesterek részére ígért kedvezményekre.

Nem maradt eredmény nélkül tengerellékünkön sem a felhívás csalogatása, a meunyhán az elmúlt héten helybeli vasútállomásunkról körülbelül 180 munkás indult Genuába, hogy onnét Dél-Amerikába hajózzék.

A kivándorlók egytől-egyig horvátok, még pedig kinézések után itélve, nagyobb részt mind olyanok, kik odahaza a munkát kerülni szerették.

Csodálkozunk, hogy a horvát községi előjáróságok — még ha munkakerülőkörül van is szó — nem figyelmeztették a szerencsétlen kivándorlókat, mert tudniok kellene, hogy a pár évvel ezelőtt kivándoroltaknak is nagy része testileg-lelkileg tönkre tette, nyomorogva került vissza s kik a keserű csalódás után nyomorukban valóban nyűgöt képeznek az illető községeknek nézve.

Színházi hírek. Talán még soha színházunkban oly csúf véget nem ért, mint a színházunkban a múlt szerdai „Nabucco” előadása. Hasztalan volt minden erőlködés takargatás, melylyel egy a helybeli sajtó mint a közönség egy része, csupa humanitá-ból a rossz előadást elsimítani igyekezett.

Nevezett nap estjéji kezdésül 9 óra után, éppen midőn a zenekar a második

felvonás bekezdését rendezte, éketlen zaj, sívítás és fűtyülés támadt a karzati közönség között, a közönség többi része pedig „eleg, elég, le a függöny!” kálálással addig nem szűnt meg, míg a zenekar abba nem hagyta játékát s míg a rendezőség ki nem jelenté, hogy az előadás a közönség kívánságára tovább nem folytatatik s a váltott jegyek visszazadaratnak. Ezzel betegeztett „Nabucco” díszes előadása s azt hisszük, hogy annak újbóli előadása mint a rendezőség azt tervezte, még kevésbbé lesz lehetséges. Másnap ezen botrányosan végződött előadás után a színházi igazgatóság De Domini Vinze, dr. Gulletich Miklós és Prodán János beadták lemondásukat, a mi azonban a f. hó 3-án d. u. 5 órakor egybehívott rendkívüli ülés határozata folytán el nem fogadtatott. Ujabbán — mint értesülünk — az igazgatóság még megkísérel megmenteni a veszett fejze nyelét s ha valami akadályok fel nem merülnek, úgy legközelebb „La Favorita” kerül színpadra.

Mámost igazán kíváncsiak vagyunk a további kísérletekre.

Az „Adria” magyar tengeri hajózási részvénytársaság hajójának mult heti útja. „Szapáry” ér. március 31-én Rouenbe, „Matk-kovits” ind. márc. 30-án St. Vincenzból Gibraltárba, „Stefania” ind. márc. 31-én Gibraltárból Rouenbe.

Szerkesztői üzenetek.

M. Henrik: *Hasz.* Mi sem tudunk felvilágosítással szolgálni, hogy tulajdonképen mi okozhatja tudósításainak oly késő érkezését; azt azonban biztosan állíthatjuk, hogy Valeria név alatt még mind ezideig semmi nemű közleményt nem kaptunk.

K. A. *Moravos Sziget.* Levelező lapjára vonatkozólag értesítjük, hogy kartifol, új burgonya, saláta és másféle zöldségek most mindig kaphatók. A kartifol ára váltakozik, ha nagyobb rakomány érkezik, ugy darabja a hajón 10-15 krba kerül, de az árucsarnokban, félkiló snijlyal bíró kartifolért 20-25 krajzárért fizetünk.

K. László. *Nagykönyv.* Valászlati közleményeit igen szívesen vesszük.

Felolós szerkesztő: Schmidt Jakab.

Szerkesztő-tulajdonos: Mócs Zsigmond.

Heti értesítő
Fiume kereskedelmi forgalmáról

1890 Márcz. 24—Aprilis 1-ig.

Tengeren behozott és kivitt fontosabb áruknak származási és rendeltetési helyszerinti kimutatása:

I. Behozatal.

- 1890 márczius 24-én. Zengg zab 142 qn. dara 16qn. bórók 38 qn. Novi szálfa 100 m³, átfala 70 m³, Santonino szantorinföld 1500 qn. Traghetto közsén 3040 qn. Zengg rongy 396 qn. Olimno homok 280 qn. Portotolle téglá 180 qn.
- márczius 25-én. Marselle kétszersült 300 qn. szappan 5 saponi, Ravenna téglá 2700 qn. Vallegrande bor 5588 qn. Tragetto közsén 1980 qn. Lussin bor 75 qn.
- márczius 26-én. Zengg szálfa 239 m³, rad 1120 drb. Bol bor 10752 qn. Castelmuschio tüzifa 5m³.
- márczius 27-én. Cattaro bor 4415 qn. olaj 1151 qn. Ilikor 16 qn. Venezia gyékény 235 qn. Zára bórók 173 qn. Traghetto közsén 3150 qn. Milna bor 3097 qn.
- márczius 28-án. London vegytermék 21 qn. Ragusa bor 4282 qn. chryssanten virág

- 1890 márczius 28-án. 15 qn. faáru 555 qn. Traghetto közsén 750 qn. Rimini téglá 480 qn. Zengg bor 1267 qn.
- márczius 29-én. Batoum nyerskőolaj 21000 qn. Trieszt délygyümölcs 102 qn. apró árú 84 qn. kávé 1139 qn. Elelmi szer 8. borgany 106 qn. bórók 208 qn. Pola vas 1034 qn. olaj 8 qn. Ika bárány 91 drb. Zengg szesz 7 qn. fém 65 qn. Veglia bárány 40 drb. Fano zöldség 40 qn. Cirquizeze bor 186 qn. Tragetto közsén 500 qn.
- márczius 30-án. Smürne bor 2335 qn. kötél 105 qn. Trieszt délygyümölcs 1602 qn. kátrány 193 qn. apró árú 76 qn. kén 275 qn. rizs 64 qn. pamutárú 45 qn. olaj 52 qn. vas árú 34 qn. üvegárú 106 qn. vegytermék 4 én. Metkovits faolaj 108 qn. bor 423 qn. bórók 106 qn. esont 107 qn. Olimno homok 360 qn.
- márczius 31-én. Cittanovua buza 110 qn. Traghetto közsén 750 qn. Chioggia téglá 1500 qn. Zengg zöldség 6 qn. bor 4 qn. alma 2 qn.

II. Kivitel.

- 1890 márcz. 24-én. Hull liszt 608 qn. eserkivonat 650 qn. árpa 10002 qn. Bari deszka 1126 drb. donga 4403 drb. Trieszt sör 5 qn. Smirne cukor 475 qn. papir 489 qn. donga 1000 drb. Oorfú butor 68 qn. Cattaro liszt 3641 qn. rizs 206 qn. butor 158 qn. pamutáru 218 qn. cukor 8, szappan 123 qn. zab 346 qn. Ragusa liszt 488 q. zab 489 qn. cukor 1115 qn. zsír 363 qn. bor 19 qn. pamutáru 64 qn. rizs 66 qn. kőolaj 274 qn. tészta 108 qn. butor 4 qn. Pola liszt 2 qn. teng. liszt 59. kőolaj 175 q. cukor 809 qn. Cotte donga 289528 drb. Myli talpfa 12731 drb. Pe-

- 1890 márczius 24-án. saro donga 11020 drb. rizs 50 q. Trieszt tüzifa 46 m³.
- márczius 25-én. Messina fatábla 6000 drb. Rad 30000 d. b. Zára liszt 1629 qn. tengeri 10 qn. Zengg liszt 1475 qn. tengeriliszt 264 qn. tengeri 59 qn. dara 148 qn. korpa 479 qn. vasáru 32 qn. Porto Recanati deszka 800. lécz 1700 drb. donga 2100 drb.
- márcz. 26-án. Pola liszt 255 qn. Ika liszt 249 q. elelmiszter 42 qn. Buccari korpa 20 q. Cattaro liszt 453 qn. rizs 4 qn. Deszka 1070 drb. burgonya 5 pn. Ortona deszka 4333 drb. lécz 1144 drb. donga 3300 drb. szurok 64 qn. árcocza 2 qn. Grottamare deszka 1033 drb. lécz 1220 darab donga 2150 drb.
- márcz. 27-én. Bordeaux donga 775160 drb. Trieszt papir 249 qn. butor 31 qn. sör 48 Brindisi deszka 636 drb. Konstantinopolyi liszt 25 qn. Bombay papir 66 qn. Battavia liszt 49 qn. Majunga faáru 123 qn. Zanzibar faáru 217 qn. vasáru 12 qn. Metcovich liszt 7519 qn. buza 759 qn. tengeri 1387 qn. zsír 193 qn. borsó 381 qn. cukor 808 qn. kőolaj 455 q. korpa 210 qn. Zengg liszt 51 qn. tengeri 257 qn. korpa 14 qn. vasáru 454 qn. kőolaj 54 qn. árpa 65 qn. cukor 8 qn. Ika liszt 319 qn. cukor 3 qn. Bahia liszt 7470 qn. acél 325 qn. Scuttari deszka 2940 drb. lécz 772 drb. Pola kőolaj 2249 qn. tengeri 526 qn.
- márcz. 28-án. Cattaro liszt 1113 qn. sör 58 qn. butor 69 qn. kén 15 qn. rizs 12 qn. cukor 137 qn. Pola liszt 118 qn. sör 425 qn. vaj 36 qn. pamutáru 45 qn. buza 45 q. rizs 4 qn. Ika cukor 2.8 qn. tészta 54 qn. kőolaj 37 qn. Veglia liszt 134 qn. cukor 4 qn. Budua deszka 554 drb. lécz 298 drb. vegytermék 14 qn.

- 1890 márczius 29-én. Zengg liszt 2515 qn. tengeri 883 q. tengeriliszt 114 qn. rizs 19 qn. pamutáru 305 qn. tészta 44 qn. üvegáru 6 qn. kávé 48 qn. vasáru 34 qn. kőolaj 4 qn. cukor 32 qn. sör 72 qn. Zengg cukor 4 qn. Elelmiszter 3 qn. liszt 4 qn. Patrasso erősdeszka 4190 drb. eserfa 122 m³. Smirne talpfa 2052 drb. Solta buza 70 qn. liszt 12 qn. butor 5 qn. Spalato buza 51 qn. deszka 1970 drb. Carlobago liszt 60 qn. buza 1004 qn. agyagáru 53 qn. kén 25 qn. Cittavecchia liszt 52 qn. téglá 62 qn. kén 14 qn. Zengg kőolaj 1467 qn.
- márczius 30-án. Hull liszt 29918 qn. tamin 5863 q. rizs-liszt 20375 qn. mángán 6301 qn. maraschino 188 qn. ásványvíz 484 q. eserfa 60 m³. parketta 10537 drb. bor 237 qn. papir 1516 qn. gyógyfű 178 qn. Bordeaux donga 288367 drb. Venezia sör 518 qn. eserkivonat 591 qn. tengeri 5093 qn. nafta 19 qn. Curzola deszka 950 darab liszt 305 qn. buza 20 qn. Comisa buza 238, liszt 155 qn. vasáru 21 q. S. Giovanni liszt 255 qn. butor 26 qn. kén 3 q.
- márcz. 31-én. Bordeaux bab 600 qn. liszt 200 qn. zsír 1005 qn. erősdeszka 732 drb. donga 315716 drb. deszka 6456 drb. Pola liszt 946 qn. pamutáru 217, rizs 7, cukor 5 q. Zengg cukor 10 qn. tengeriliszt 187 qn. Liszt 349 qn. korpa 7 qn. árpa 65 qn. pamutáru 123 qn. délygyümölcs 37 qn. szesz 35 qn. Genova fatábla 54399 drb. szálfa 108 m³ donga 16360 drb. Capramarimita itálfa 18 m³ szurok 18.8 qn. kátrány 189 qn. Manfredonia deszka 5055 drb. lécz 950 drb. Spalato buza 22 qn. liszt 34 qn. rizs 4 qn. korpa 15 qn. Traghetto tengeri 13 qn. Lussin liszt 587 qn. borgany 12 qn. tengeri 4 qn. fém 51 pn. elelmiszter 4 qn. Comisa liszt 298 q. szappan 52 qn.

